

Колісник Анна Сергіївна

*доктор філософії, молодший науковий співробітник НДІ правового
забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України*

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У публікації проаналізовано законопроект «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності», розроблений Міністерством освіти і науки України (в контексті фінансування інноваційної діяльності).

Ключові слова: інноваційна діяльність, інновації, державна підтримка, фінансування, гранти.

Kolisnyk Anna

*PhD, Junior Researcher of the Research Institute
of Providing Legal Framework for the Innovate Development
of NALS of Ukraine*

MODERN VIEW ON FINANCING OF INNOVATIVE ACTIVITIES

The publication analyzes the draft law «On support and development of innovation activity,» developed by the Ministry of Education and Science of Ukraine (in the context of financing innovation activities).

Key words: innovation, innovation, state support, financing, grants.

Сучасне суспільство стоїть перед викликами нової технологічної революції, яка передбачає впровадження інновацій в усі сфери суспільного життя. Впровадження інновацій потребує комплексного підходу, який поєднує у собі декілька складових, передусім технологічного, економічного та правового. Так, у контексті актуалізації ролі суб'єктів господарювання, які працюють в реальному секторі економіки України та впроваджують інновації, вкрай важливою є підтримка з боку держави в частині стимулювання розвитку їх інноваційної діяльності.

У зв'язку із цим суб'єктами законодавчої ініціативи подаються різні законопроекти, спрямовані на удосконалення існуючих або ж впровадження нових правових механізмів в сфері інноваційної діяльності. Приміром, одним з таких законопроектів є проект Закону України «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності», розроблений Міністерством освіти і науки України [3]. Зазначений проект нормативно-правового акту передбачає визначення правових та економічних засад підтримки та розвитку інноваційної діяльності України, створення сприятливих умов для провадження інноваційної діяльності, визначення засад державної політики у сфері розвитку інновацій, підтримки та стимулювання інноваційної діяльності. Показово, що цей проект закону наразі у Верховній Раді України не зареєстровано (а відтак немає жодних реквізитів), але його заплановано винести на громадське обговорення.

Зупинимося на розгляді деяких положень вказаного законопроекту. Так, питанням щодо фінансування інноваційної діяльності присвячена ст. 34 проекту Закону України «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності», відповідно до якої фінансове забезпечення інноваційної діяльності в Україні ґрунтується на засадах стратегічного планування та множинності джерел фінансування, здійснюється за рахунок: (1) коштів державного бюджету; (2) коштів обласних, районних бюджетів та бюджетів місцевого самоврядування; (3) коштів, передбачені на виконання інноваційних проектів та національних, міждержавних, регіональних і галузевих програм; (4) власних та залучених коштів суб'єктів господарювання, юридичних осіб та громадян іноземних держав; (5) грантів; (6) інших не заборонених законодавством джерела фінансування. З наведеного ми бачимо, що законодавець пропонує доволі широкий перелік джерел фінансування інноваційної діяльності. Позначимо, що законодавець пропонує включити до видів фінансової підтримки гранти, які наразі згідно з ст. 17 Закону України «Про інноваційну діяльність» [2] не належать до видів фінансової підтримки інноваційної діяльності.

У рецензованому проекті гранти визначаються як фінансові чи інші ресурси, які надаються на безоплатній та безповоротній основі державою, юридичними, фізичними особами, у тому числі іноземни-

ми, та (або) міжнародними організаціями для розвитку матеріально-технічної бази, провадження інноваційної діяльності за напрямами та на умовах, визначених надавачами гранту. Грант може надаватися кількома грантодавачами на основі співфінансування, однак виключно на конкурсній основі. Підкреслимо, що у чинному бюджетному законодавстві не використовується категорія «фінансові ресурси», замість неї вживається поняття «грошові кошти», «бюджетні кошти» [4, с. 7]. Крім того, необхідно чітко визначити, що саме може охоплюватись поняттям «інші ресурси» в контексті надання гранту як виду підтримки суб'єктів інноваційної діяльності.

У ч. 2 ст. 34 аналізованого законопроекту зазначено, що надання грантів здійснюється на договірних засадах, передбачає проведення конкурсного відбору за визначеними критеріями, науково-технічної експертизи відповідно до законодавства. На наш погляд, доцільно розробити деталізований порядок надання таких грантів, в якому закріпити всі особливості надання коштів їх цільове використання, звітність тощо.

Нормотворці пропонують закріпити напрямки фінансування інноваційних проєктів здійснюється у формі грантів, що надаються на конкурсній основі. Зокрема, до них віднесено:

- реалізація інноваційних проєктів, що відповідають пріоритетним напрямкам інноваційної діяльності в Україні;
- реалізація інноваційних проєктів у межах міжнародного науково-технічного співробітництва;
- розвиток інноваційної інфраструктури та оновлення матеріально-технічної бази для провадження інноваційної діяльності (ч. 4 ст. 34 проєкту Закону України).

У ч. 6 цієї ж статті регламентовано, що гранти на виконання інноваційних проєктів, розвиток інноваційної інфраструктури та реалізацію інноваційного потенціалу суб'єктів інноваційної діяльності надаються для: 1) виконання інноваційних проєктів суб'єктами інноваційної діяльності; 2) розвитку інноваційної інфраструктури та оновлення матеріально-технічної бази для провадження інноваційної діяльності; 3) підтримки організації та проведення інформаційно-комунікативних заходів, спрямованих на реалізацію іннова-

ційного потенціалу суб'єктів інноваційної діяльності, та заходів з популяризації сфери інноваційної діяльності; 4) розвитку малого та середнього підприємництва у науково-виробничій сфері, стартапів та спін-оф компаній. Обладнання та устаткування, придбане за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів в межах виконання інноваційних проєктів, після завершення проєкту залишається у виконавця на праві власності.

У цьому контексті також акцентуємо увагу, що наразі відповідно до п. 15 ч. 1 ст. 2 Бюджетного кодексу України [1] гранти належать до власних надходжень бюджетних установ, зокрема, можуть бути віднесені до надходжень підгрупи 1 або ж підгрупи 3 другої групи. Такі кошти можуть бути використані на організацію основної діяльності бюджетних установ [1, ч. 4 ст. 13]. З огляду на це, констатуємо, що бюджетні установи, які отримали грант як вид підтримки інноваційної діяльності, мають враховувати безпосередньо й той вид діяльності, що закріплено в їх установчих документах як основний.

Підсумовуючи, зазначимо, що в сучасних умовах дійсно існує потреба у формуванні й закріпленні нових підходів до впровадження інновацій в усі сфери суспільного життя, а відтак й їх правового регулювання. На підставі аналізу проєкту Закону України «Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності» робимо висновок про те, що деякі його положення (стосовно державної підтримки суб'єктів інноваційної діяльності) відповідають вимогам сучасності, водночас окремі аспекти потребують подальшого доопрацювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>.
2. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#n200>.
3. Про підтримку та розвиток інноваційної діяльності: проєкт Закону України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>.
4. Токарева К. О. Структура бюджету: фінансово-правовий аналіз: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2016. 20 с.

REFERENCES

1. Biudzhetni kodeks Ukrainy vid 08.07.2010 r. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> [in Ukrainian].
2. Pro innovatsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 04.07.2002 r. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#n200> [in Ukrainian].
3. Pro pidtrymku ta rozvytok innovatsiinoi diialnosti: proiekt Zakonu Ukrainy. URL: <https://mon.gov.ua/ua> [in Ukrainian].
4. Tokarieva, K. O. (2016). Struktura biudzhetu: finansovo-pravovyi analiz. *Candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].

Кохан Вероніка Павлівна

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID: 0000-0002-3129-9266*

РОБОТА НА ВИМОГУ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРОГРАМНИХ ДОДАТКІВ В УКРАЇНІ

Наукова робота присвячена роботі на вимогу за допомогою програмних додатків як виду цифровій праці. Зазначається, що робота на вимогу за допомогою програмних додатків здійснюється через локальні цифрові платформи. Її особливостями є виконання працівником завдань у автономному режимі або у визначеному місці. На відміну від роботи через онлайн-платформи, працівник і клієнт залишаються на зв'язку через додаток, поки робота виконується в автономному режимі. У статті надається загальний портрет працівника, який використовує мобільний додаток.

Ключові слова: цифрова праця, робота на вимогу за допомогою програмних додатків, мобільний додаток, працівник, який використовує мобільний додаток.

Kokhan Veronika

PhD, Senior Researcher of the Scientific & Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine

ORCID: 0000-0002-3129-9266